

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

PL. ÚS 11/96

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne zloženom z predsedu JUDr. Milana Čiča a zo sudcov JUDr. Júliusa Černáka, JUDr. Jána Klučku, JUDr. Viery Mrázovej, JUDr. Štefana Ogurčáka, JUDr. Richarda Rapanta a JUDr. Tibora Šafárika na verejnom zasadnutí 25. februára 1998 prerokoval návrh skupiny 32 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, zastúpenej poslancom RNDr. Gabrielom Palackom, proti Národnej rade Slovenskej republiky, zastúpenej poslancom JUDr. Jánom Cuperom, vo veci súladu čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov s čl. 13 ods. 3, čl. 20 ods. 1, čl. 20 ods. 3, čl. 46 ods. 1 a čl. 55 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky a čl. II citovaného zákona s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky a 3. marca 1998 takto

r o z h o d o l :

1. Článok I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov,

vyučujúci z uplatňovania citovaného zákona „právnickú osobu zriadenú zákonom“, n i e j e v súlade s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Článok II zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, n i e j e v súlade s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Vo zvyšnej časti návrhu n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 24. októbra 1996 doručený návrh skupiny 32 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovateľ“) na vyslovenie nesúlady čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov s čl. 20 ods. 1, čl. 20 ods. 3, čl. 46 ods. 1 a čl. 55 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. II citovaného zákona s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Vzhľadom na to, že návrh spĺňal všetky zákonom predpísané náležitosti návrhu na začatie konania o súlade zákona s ústavou v zmysle čl. 125 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ústavný súd ho po predbežnom prerokovaní 12. novembra 1996 prijal na ďalšie konanie. Národná rada Slovenskej republiky svoje písomné stanovisko k návrhu zaslala 31. januára 1997. Obe strany konania o súlade právnych predpisov vyhlásili, že trvajú na ústnom pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 25. februára 1998. Národnú radu Slovenskej republiky na ňom zastupoval JUDr. Ján Cuper, poslanec a navrhovateľ a RNDr. Gabriel Palacka, poslanec Národnej rady Slovenskej republiky. Zástupcovia oboch strán na ústnom pojednávaní úvodom vyhlásili, že zotrvávajú na svojich stanoviskách obsiahnutých v písomných materiáloch (návrhu navrhovateľa, resp. písomnom stanovisku Národnej rady Slovenskej republiky) a v priebehu ústneho pojednávania tieto stanoviská viackrát potvrdili a spresnili. Tam, kde to ústavný súd považoval za vhodné a účelné, na ústne vyjadrenia strán výslovne poukázal na príslušných miestach tohoto odôvodnenia. V prvej časti odôvodnenia tohoto nálezu (I.) ústavný súd reprodukuje podstatné časti návrhu

skupiny poslancov, ako aj písomného stanoviska Národnej rady Slovenskej republiky k nemu. V druhej časti odôvodnenia sú zhrnuté podstatné argumenty navrhovateľa, spolu s ich právnym rozborom a s dôvodmi, ktoré ústavný súd viedli k rozhodnutiu o súlade, resp. nesúlade čl. I a II zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. s označenými článkami Ústavy Slovenskej republiky.

I.

1. Obsah návrhu na začatie konania o súlade čl. I a II zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov s Ústavou Slovenskej republiky

Navrhovateľ vo svojom návrhu uviedol, že: „Zákon NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov zmenou § 67, odsek 3 novelizovaného zákona odňal veriteľom možnosť uplatniť konkurz voči dlžníkom, ktorými sú

1. štátne rozpočtové organizácie,
2. štátne príspevkové organizácie,
3. obce,
4. právnické osoby zriadené zákonom,
5. štátny podnik, prípadne jeho právny nástupca, alebo akciová spoločnosť uvedené v zákone NR SR č. 192/1996 Z. z. o zabezpečení záujmov štátu pri privatizácii strategicky dôležitých štátnych podnikov a akciových spoločností.

Zákon NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov zároveň v čl. II ustanovil súdom povinnosť zastaviť konkurzné konanie voči uvedeným dlžníkom, ak do nadobudnutia účinnosti tohto zákona nebolo rozhodnuté o vyhlásení konkurzu.

Zákon NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov zvýšil ochranu vlastníctva štátu a vlastníctva ďalších, osobitne chránených subjektov oproti vlastníctvu iných, nechránených subjektov, umožnil zneužívať vlastníctvo štátu a štátom osobitne vybraných a chránených vlastníkov na ujmu práv iných, štátom nechránených vlastníkov, obmedzil slobodu hospodárskej súťaže, obmedzil právo iných, štátom nechránených vlastníkov domáhať sa svojich práv na súde a porušil jeden zo základných princípov právneho štátu, a to princíp právnej istoty.

Podľa Čl. 20 odsek 1, druhá veta Ústavy Slovenskej republiky má vlastnícke právo všetkých vlastníkov rovnaký zákonný obsah a ochranu. Zákon NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov vytvára nerovnaké podmienky ochrany vlastníckeho práva. Na jednej strane tí vlastníci - veritelia, ktorí majú pohľadávky voči subjektom - dlžníkom hospodáriacim s majetkom štátu alebo voči iným chráneným subjektom dlžníkom, nebudú môcť svoje pohľadávky uspokojiť v konkurze. Na druhej strane, ak sa v roli veriteľov vyskytnú subjekty hospodáriace s majetkom štátu, či iné chránené subjekty, tieto budú môcť uplatňovať svoje pohľadávky voči nechráneným subjektom v plnom rozsahu. Takto zákon zvýšil ochranu vlastníctva vybraných subjektov oproti vlastníctvu iných, štátom nechránených subjektov, čím porušil ústavne garantovanú rovnosť ochrany vlastníctva.

Podľa Čl. 20 odsek 3 Ústavy Slovenskej republiky vlastníctvo zaväzuje a nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných, alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Prijatím zákona NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov však boli vytvorené podmienky pre zneužitie štátneho či iného osobitne chráneného vlastníctva na úkor vlastníctva osobitným zákonom nechráneného, teda najmä na úkor vlastníctva súkromného. Predmetný zákon totiž umožní prax, aby štátna právnická osoba, či iný osobitne chránený subjekt spôsobil druhotnú platobnú neschopnosť svojho obchodného partnera tým, že mu nebude platiť za dodávku tovaru, či služieb, pričom tento obchodný partner nemôže uplatniť konkurz. Ak však tomu istému partnerovi štátna právnická osoba, či iný osobitne chránený

subjekt dodáva napríklad elektrickú energiu, či plyn a tento partner v dôsledku druhotnej platobnej neschopnosti nemôže platiť, bude môcť štátna právnická osoba, či iný osobitne chránený subjekt pokojne voči svojmu partnerovi konkurz uplatniť.

Podľa Čl. 46 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky sa každý môže domáhať svojho práva zákonom ustanoveným spôsobom na nezávislom súde. Podľa Čl. 13 odsek 3 Ústavy Slovenskej republiky zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky. Zákonom ustanovené sú aj podmienky na podaní návrhu na konkurz. Právo podať návrh na konkurz však nebude mať každý, ale iba ten, kto neuplatní svoje právo voči osobitne chránenému subjektu. Obmedzenie práva na súdnu ochranu zakotvené zákonom NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov neplatí pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky, ale len pre prípady, v ktorých sú osobitne chránené subjekty s výsadným postavením.

Podľa Čl. 55 odsek 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky je štát povinný chrániť a podporovať hospodársku súťaž. Medzi princípy trhovej ekonomiky patrí rovnosť účastníkov hospodárskej súťaže.

Keďže hospodárstvo Slovenskej republiky sa podľa Čl. 55 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky zakladá na princípoch trhovej ekonomiky, je štát povinný prijímať také zákony, ktoré rovnosť účastníkov hospodárskej súťaže potvrdzujú a upevňujú. To je podpora a ochrana hospodárskej súťaže v zákonodarnej činnosti štátu. Zákon NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov však zvýšením ochrany vlastníctva štátu a vlastníctva ďalších osobitne chránených subjektov oproti vlastníctvu iných, nechránených subjektov umožnil zneužívať vlastníctvo štátu a vlastníctvo štátom osobitne vybraných a chránených vlastníkov na ujmu práv štátom nechránených vlastníkov čím obmedzil slobodu hospodárskej súťaže. Možno povedať, že predmetná právna úprava pôsobí priamo proti ochrane a podpore slobodnej hospodárskej súťaže a je prejavom štátneho dirigizmu.

Podľa Čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky je Slovenská republika právnym štátom. Jedným zo základných atribútov právneho štátu je právna istota. Zastavenie už začatých konaní o konkurze podľa Čl. II zákona NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov ex offio, je zásahom do práva na súdnu ochranu so spätnou platnosťou a možno povedať, že je uzákonením právnej neistoty.“

Na základe týchto argumentov navrhovateľ požiadal, aby ústavný súd prijal nález, podľa ktorého:

„1. Ustanovenie zákona NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov v čl. I. v novoformulovanom znení § 67 ods. 3 cit. „Ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú na dlžníka, ktorým je štátna rozpočtová organizácia“ nie je v súlade s Čl. 13 odsek 3, Čl. 20 odsek 1, Čl. 20 odsek 3, Čl. 46 odsek 1 a Čl. 55 odsek 2, prvá veta Ústavy Slovenskej republiky.

2. Ustanovenie zákona NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov v čl. I. v novoformulovanom znení § 67 ods. 3 cit. „Ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú na dlžníka, ktorým je... štátna príspevková organizácia“ nie je v súlade s Čl. 13 odsek 3, Čl. 20 odsek 1, Čl. 20 odsek 3, Čl. 46 odsek 1 a Čl. 55 odsek 2, prvá veta Ústavy Slovenskej republiky.

3. Ustanovenie zákona NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov v čl. I. v novoformulovanom znení § 67 ods. 3 cit. „Ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú na dlžníka, ktorým je... právnická osoba zriadená zákonom“ nie je v súlade s Čl. 13 odsek 3, Čl. 20 odsek 1, Čl. 20 odsek 3, Čl. 46 odsek 1 a Čl. 55 odsek 2, prvá veta Ústavy Slovenskej republiky.

4. Ustanovenie zákona NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov v čl. I. v novoformulovanom znení § 67 ods. 3 cit. „Ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú na dlžníka, ktorým je... štátny podnik alebo akciová spoločnosť uvedené v osobitnom zákone“

nie je v súlade s Čl. 13 odsek 3, Čl. 20 odsek 1, Čl. 20 odsek 3, Čl. 46 odsek 1 a Čl. 55 odsek 2, prvá veta Ústavy Slovenskej republiky.

5. Ustanovenie zákona NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov v čl. I. v novoformulovanom znení § 67 ods. 3 cit. „Ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú na dlžníka, ktorým je... právny nástupca štátneho podniku podľa osobitného zákona“ nie je v súlade s Čl. 13 odsek 3, Čl. 20 odsek 1, Čl. 20 odsek 3, Čl. 46 odsek 1 a Čl. 55 odsek 2, prvá veta Ústavy Slovenskej republiky.

6. Ustanovenie čl. II zákona NR SR č. 292/96 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov nie je v súlade s Čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

2. Písomné stanovisko Národnej rady Slovenskej republiky k návrhu navrhovateľa

Národná rada Slovenskej republiky vo svojom písomnom stanovisku k návrhu skupiny poslancov 31. januára 1997 uviedla, že: „V bode 1, 2, 3 návrhu skupina poslancov NR SR navrhuje vysloviť nesúlad ustanovenia § 67 ods. 3 v znení: „Ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú na dlžníka, ktorým je štátna rozpočtová organizácia, štátna príspevková organizácia,^{6a)} obec,^{6b)} právnická osoba zriadená zákonom,^{6c)}“ s článkami Ústavy SR citovanými v poslaneckom návrhu.

Vyňatie štátnej rozpočtovej organizácie, štátnej príspevkovej organizácie, obce a právnickej osoby zriadenej zákonom (napr. sociálna poisťovňa, Slovenská televízia) z aplikácie ustanovení zákona o konkurze a vyrovnaní sa uskutočnilo zákonom NR SR č. 374/1994 Z. z. o niektorých opatreniach na zabezpečenie hospodárenia Slovenskej republiky v roku 1995 a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dôvodom takéhoto postupu predkladateľ a bolo zabezpečenie fungovania organizácií, obcí a právnických osôb, ktoré zabezpečujú základné funkcie štátu.

V bode 4 a 5 návrhu skupina poslancov NR SR navrhuje vysloviť nesúlad ustanovenia § 67 ods. 3 tohto znenia: „ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú na dlžníka,

ktorým je štátny podnik alebo akciová spoločnosť uvedená v osobitnom zákone^{6d)} a právny nástupca štátneho podniku podľa osobitného zákona.^{6e)}“.

Účelom predloženia tejto novely zákonnej úpravy konkurzného a vyrovnacieho konania bol výsostný záujem štátu nepripustiť zánik strategicky dôležitých štátnych podnikov a akciových spoločností s majetkovou účasťou štátu alebo Fondu národného majetku Slovenskej republiky, ktoré sú taxatívne vymedzené v § 2 a § 3 zákona NR SR č. 192/1995 Z. z. o zabezpečení záujmov štátu pri privatizácii strategicky dôležitých štátnych podnikov a akciových spoločností a právneho nástupcu štátneho podniku podľa § 5 zákona NR SR č. 192/1995 Z. z.

V bode 6 návrhu skupina poslancov NR SR navrhuje vysloviť nesúlad čl. II zákona NR SR č. 292/1996 Z. z. s čl. 1 Ústavy SR, ktorý deklaruje, že Slovenská republika je zvrchovaným, demokratickým a právnym štátom.

Ustanovenie čl. II zákona NR SR č. 292/1996 Z. z. slúži na ochranu strategicky dôležitých štátnych podnikov a akciových spoločností v prípadoch, ak proti týmto subjektom bol vyhlásený konkurz. Toto ustanovenie nemá vplyv na priebeh a ukončenie dohodovacieho konania a vyrovnacieho konania voči uvedeným strategicky dôležitým štátnym podnikom a akciovým spoločnostiam.“

II.

A.

Navrhovateľ namietal, že ustanovenie čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (s výnimkou obcí) (ďalej len „zákon č. 292/1996 Z. z.“), sa dostalo do nesúladu s čl. 20 ods. 1 druhá veta Ústavy Slovenskej republiky. Navrhovateľ v tejto súvislosti uviedol, že: „Podľa článku 20 odsek 1, druhá veta má vlastnícke právo všetkých vlastníkov rovnaký zákonný obsah a ochranu. Zákon NR SR č. 292/1996 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a

vyrovnaní vytvára nerovnaké podmienky ochrany vlastníckeho práva. Na jednej strane tí vlastníci, veritelia, ktorí majú pohľadávky voči subjektom - dlžníkom hospodáriacim s majetkom štátu alebo voči iným chráneným subjektom - dlžníkom nebudú môcť svoje pohľadávky uspokojiť v konkurze. Na druhej strane, ak sa v roli veriteľov vyskytnú subjekty hospodáriace s majetkom štátu, či iné chránené subjekty, tieto budú môcť uplatňovať svoje pohľadávky voči nechráneným subjektom v plnom rozsahu. Takto zákon zvýšil ochranu vlastníctva vybraných subjektov oproti vlastníctvu iných, štátom nechránených subjektov, čím porušil ústavne garantovanú rovnosť ochrany vlastníctva“.

Predmetom úpravy čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky je vlastnícke právo a jeho ochrana, ďalej práva a povinnosti vlastníkov, medze využívania vlastníckeho práva a napokon podmienky vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia vlastníckeho práva (odsek 1 až 4 čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky). Berúc do úvahy výslovný odkaz ústavodarcu na zákon, pokiaľ ide o jeho obsah a ochranu v čl. 20 ods. 1 ústavy, vlastnícke právo možno charakterizovať ako najvýznamnejšie vecné právo absolútnej povahy pôsobiace všeobecne voči všetkým ostatným subjektom. Znakom priamosti svojho panstva nad vecou sa toto vecné právo odlišuje od práv záväzkových, resp. obligačných. Zákonnú transformáciu ustanovenia čl. 20 ods. 1 ústavy predstavuje Občiansky zákonník, § 123 ktorého poskytuje zákonnú definíciu vlastníckeho práva. Článok 20 ods. 1 druhá veta Ústavy Slovenskej republiky ale súčasne určuje, že vlastnícke právo všetkých vlastníkov má „rovnakú zákonnú ochranu“. Účelom tohoto ustanovenia je garantovať, aby sa vlastníckemu právu všetkých vlastníkov poskytla zákonom rovnaká ochrana, a to bez ohľadu na povahu alebo charakter jednotlivých vlastníkov.

Zákonná ochrana vlastníckeho práva môže mať rôzne formy a vlastník sa jej môže domáhať rôznym spôsobom, napríklad pred orgánom štátnej správy (§ 5 Občianskeho zákonníka), prípadne svojpomocne (§ 6 Občianskeho zákonníka). Jej zavŕšenie však nesporne predstavuje súdna ochrana vlastníckeho práva, základ ktorej tvorí § 4 Občianskeho zákonníka. Súdna ochrana vlastníckeho práva možno podľa Občianskeho zákonníka (§ 126) uplatňovať prostredníctvom dvoch typov žalôb, a to žalobou na vydanie veci (actio reivindicatia) a zapieracou žalobou (actio negatoria), pričom tieto žaloby na ochranu

vlastníckeho práva sú žalobami na plnenie. Každá z nich však poskytuje ochranu proti inému spôsobu porušovania oprávnení vlastníka. Medzi vlastnícke žaloby možno zaradiť aj žalobu o určenie vlastníckeho práva, pri ktorej sa však podľa § 80 Občianskeho súdneho poriadku požaduje preukázanie naliehavého právneho záujmu. Žaloba na určenie vlastníckeho práva prichádza do úvahy vtedy, keď sa vlastníckemu právu a vlastníčkovi nemôže poskytnúť ochrana inou žalobou.

V súlade s čl. 20 ods. 1 druhá veta Ústavy Slovenskej republiky by mal mať každý vlastník k dispozícii uvedené druhy zákonnej ochrany vlastníckeho práva, prístup ku ktorým by sa mal súčasne uskutočňovať na nediskriminačnom základe. Z uvedeného vyplýva, že žiaden zákon by konkrétnemu vlastníčkovi alebo skupine vlastníkov nemal obmedziť alebo dokonca odňať niektorý zo spomenutých zákonných spôsobov ochrany vlastníckeho práva bez toho, aby sa neocitol v nesúlade s ústavnou zásadou rovnosti zákonnej ochrany všetkých vlastníkov. V prípade takejto zákonnej úpravy by totiž vlastnícke právo všetkých vlastníkov už nemalo rovnakú zákonnú, t. j. zákonom upravenú a poskytovanú ochranu.

V tejto súvislosti ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. sa vôbec nedotkol (nezmenil, nezrušil) žiadneho z existujúcich zákonných spôsobov ochrany vlastníckeho práva tak, ako sú upravené v príslušných ustanoveniach Občianskeho zákonníka (pokiaľ ide o ich hmotnoprávne aspekty), tak aj procesných prostriedkov na zabezpečenie ochrany vlastníckeho práva podľa Občianskeho súdneho poriadku. Aj po zverejnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. a po nadobudnutí jeho účinnosti (16. 10. 1996) zostali existujúce zákonné prostriedky ochrany vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 ods. 1 druhá veta Ústavy Slovenskej republiky nedotknuté.

Podľa uvedenej argumentácie navrhovateľa je však za ďalší zo zákonných spôsobov ochrany vlastníckeho práva potrebné považovať aj konkurzné konanie, nakoľko v dôsledku toho, že niektorí veritelia budú môcť voči dlžníkom konkurzné konanie pred súdom uplatňovať, ale niektorí veritelia voči niektorým dlžníkom budú mať takúto možnosť obmedzenú: „zákon zvýšil ochranu vlastníctva vybraných subjektov oproti vlastníctvu

iných, štátom nechránených subjektov, čím porušil ústavne garantovanú rovnosť ochrany vlastníctva“. Aj vo svojom ústnom vystúpení zástupca navrhovateľa uviedol, že „práve vyňatím istých subjektov zo zákona o konkurze a vyrovnaní, títo majú svoje vlastnícke právo chránené viac ako iné, čiže nie z pohľadu veriteľa ako ochranu práva veriteľa domáhať sa nápravy, ale z hľadiska dlžníka sú títo dlžníci, ak sú vyňatí zo zákona o konkurze a vyrovnaní chránení viac ako iní dlžníci. A to... nie je v súlade s čl. 20 ods. 1 druhá veta Ústavy Slovenskej republiky“.

Podľa právneho názoru ústavného súdu konkurzné konanie nemožno považovať za ďalší zo zákonných (zákonom upravených) prostriedkov na ochranu vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 ods. 1 ústavy, a to z viacerých dôvodov. Zákonodarca predovšetkým zveril právo domáhať sa ochrany vlastníckeho práva samotnému vlastníkovi za predpokladu, že jeho vlastnícke právo je určitým spôsobom ohrozované alebo porušované inou osobou. Zákon o konkurze a vyrovnaní však nepredpokladá (a preto ani neupravuje) žiadne „ohrozenie“ vlastníckeho práva ani veriteľov a ani dlžníkov, nakoľko v súvislosti s konkurzným konaním ani nemožno vôbec hovoriť o žiadnych zásahoch (zasahovaní) tretích subjektov, ktoré by výkon vlastníckych práv k ich hnutel'nému alebo nehnuteľnému majetku ohrozovali alebo porušovali. Dôvodom pre podanie návrhu na začatie konkurzného konania preto nie je ochrana vlastníckeho práva ani veriteľa a ani dlžníka, prípadne tretej strany, ale neplnenie záväzkových (obligačných) právnych vzťahov majetkovej povahy zo strany dlžníka (úpadcu). Hoci konkurzné konanie možno považovať za ďalší zo zákonných spôsobov vymáhania záväzkových majetkových (finančných) pohľadávok, ktoré veriteľom vznikli v dôsledku neplnenia si zmluvných povinností ďalšou zo strán záväzkového právneho vzťahu majetkovej povahy, nemožno ho považovať aj za ďalší zo zákonných spôsobov ochrany vlastníckeho práva.

Zatiaľ, čo základom uplatňovania rôznych zákonných spôsobov ochrany vlastníckeho práva je snaha vlastníka o odstránenie namietaného porušenia vlastníckeho práva (rôznym spôsobom a pred rôznymi orgánmi), základom uplatňovania konkurzného konania veriteľom je neplnenie záväzkov dlžníka (úpadcu) v oblasti záväzkových (obligačných) vzťahov majetkovej povahy (§ 1 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní). Z uvedeného

dôvodu ústavný súd nevyhovel návrhu navrhovateľa na vyslovenie nesúladu čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. s čl. 20 ods. 1 ústavy.

B.

Navrhovateľ ďalej namietal, že ustanovenie čl. I zákona č. 292/1996 Z. z. sa ocitlo v nesúlade aj s čl. 20 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, nakoľko: „Podľa čl. 20 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky vlastníctvo zaväzuje a nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Prijatím zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, však boli vytvorené podmienky pre zneužitie štátneho či iného osobitne chráneného vlastníctva na úkor vlastníctva osobitným zákonom nechráneného, najmä na úkor vlastníctva súkromného. Predmetný zákon totiž umožní prax, aby štátna právnická osoba či iný osobitne chránený subjekt spôsobil druhotnú platobnú neschopnosť svojho obchodného partnera tým, že mu nebude platiť za dodávku tovaru, či služieb, pričom tento obchodný partner nemôže uplatniť konkurz. Ak však tomu istému partnerovi štátna právnická osoba či iný osobitne chránený subjekt dodáva napríklad elektrickú energiu či plyn a tento partner v dôsledku druhotnej platobnej neschopnosti nemôže platiť, bude môcť štátna právnická osoba či iný osobitne chránený subjekt pokojne voči svojmu partnerovi konkurz uplatniť“.

Navrhovateľ v tejto časti svojho návrhu dôvodil tým, že v dôsledku uplatňovania čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. boli „vytvorené podmienky pre zneužitie štátneho či iného osobitne chráneného vlastníctva na úkor vlastníctva osobitným zákonom nechráneného“. V zmysle čl. 20 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky sa preto podľa názoru navrhovateľa vytvorili podmienky na zneužitie štátneho vlastníctva alebo iného osobitne chráneného vlastníctva (vlastníctva subjektov uvedených v citovanom ustanovení zákona č. 292/1996 Z. z.) na „ujmu práv iných“, t. j. na ujmu tých vlastníkov, vlastníctvo ktorých nie je osobitným zákonom chránené, „teda najmä na úkor vlastníctva súkromného“. K zneužitiu takéhoto vlastníctva na ujmu práv iných podľa navrhovateľa môže dôjsť v dôsledku neplnenia si finančných záväzkov „privilegovaných“ vlastníkov za

dodávky tovaru alebo služieb s následnou platobnou neschopnosťou „neprivilegovaného“ účastníka zmluvného vzťahu, ktorý nepožíva osobitnú ochranu zákona o konkurze a vyrovnaní.

Článok 20 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky upravuje priame obmedzenie vlastníckeho práva tým, že zakazuje jeho zneužívanie na „ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom“. Ústavný zákaz zneužitia vlastníckeho práva vo svojej podstate preto možno považovať za pojmové (imanentné) obmedzenie vlastníckeho práva. Ústavodarca mal v citovanom ustanovení na zreteli vlastnícke právo každého vlastníka k jeho hnutel'nému alebo nehnuteľnému majetku a jeho využívanie spôsobom nesúladným s ústavným zákazom jeho zneužitia.

Keďže (ako už bolo uvedené) čl. I zákona č. 292/1996 Z. z. sa v žiadnom rozsahu a žiadnym spôsobom vôbec nedotkol ktoréhokoľvek zo zákonných spôsobov ochrany vlastníckeho práva, nemôže prirodzene vytvárať ani zákonné podmienky jeho zneužitia „na ujmu práv iných“. Argumentácia navrhovateľa v tejto časti jeho návrhu bola aj z tohoto dôvodu vnútorne protirečivá, nakoľko ako argumenty na podporu svojich tvrdení o možnosti zneužitia štátneho alebo iného osobitne chráneného vlastníctva, neuvádzal žiadny zo spôsobov využívania vlastníckeho práva (ako vecného práva), ale uvádzal príklady z oblasti záväzkových, resp. obligačných vzťahov. Je bežné, že vlastníci rôznych druhov majetkov (štátneho, obecného, súkromného) sú popri svojom vlastníctve k hnutel'ným a nehnuteľným veciam pravidelne aj stranami záväzkových (obligačných) vzťahov, a to bez ohľadu na to, či ide o „privilegovaných“ alebo „neprivilegovaných“ vlastníkov. Neplnenie záväzkov zo záväzkových vzťahov (a v dôsledku toho aj možný vznik druhotnej platobnej neschopnosti „neprivilegovaných“ subjektov) však podľa právneho názoru ústavného súdu nemožno kvalifikovať ako zneužitie vlastníckeho práva „privilegovaných“ subjektov na úkor práv iných. Neplnenie povinností vyplývajúcich zo záväzkových (obligačných) právnych vzťahov nemožno preto hodnotiť ako zneužitie vecného (vlastníckeho) práva tak, ako to tvrdil navrhovateľ. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhovel návrhu navrhovateľa na vyslovenie nesúladu čl. I zákona č. 292/1996 Z. z. s čl. 20 ods. 3 ústavy.

C.

Navrhovateľ ďalej namietal, že čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z.: „obmedzil právo iných štátom nechránených vlastníkov domáhať sa svojich práv na súde“, nakoľko: „Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa každý môže domáhať zákonom stanoveným postupom svojho práva na nezávislom súde. Podľa čl. 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky. Zákonom ustanovené sú aj podmienky na podanie návrhu na konkurz. Právo podať návrh na konkurz však nebude mať každý, ale iba ten, kto neuplatní svoje právo voči osobitne chránenému subjektu. Obmedzenie práva na súdnu ochranu zakotvené zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, neplatí pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky, ale len pre prípady, v ktorých sú osobitne chránené subjekty s výsadným postavením“.

Úvodom tejto časti ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že pokiaľ ide o uplatňovanie zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní podľa kritéria „ratione personae“ od nadobudnutia svojej účinnosti (t. j. od 1. 10. 1991) sa na všetkých dlžníkov a v plnom rozsahu vzťahoval len do 1. júna 1993, kedy nadobudol účinnosť prvý zákon, ktorým bol zákon o konkurze a vyrovnaní zmenený a doplnený (zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 122/1993 Z. z.). Týmto zákonom sa čiastočne vylúčili z uplatňovania konkurzného zákona dlžníci hospodáriaci na poľnohospodárskej alebo lesnej pôde (v čase od 1. apríla do 30. septembra kalendárneho roka), ako aj tí dlžníci z oblasti dopravy a spojov, ktorí majú pre štát zásadný strategický hospodársky význam. Túto skutočnosť potvrdil aj zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 159/1994 Z. z., ktorým bol (s účinnosťou od 28. júna 1994) z uplatnenia zákona o konkurze a vyrovnaní vylúčený Fond národného majetku a nakladanie s jeho majetkom ako dlžníka. Uvedený zákonný stav trval do 1. januára 1995, kedy nadobudol účinnosť zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 374/1994 Z. z., ktorým sa z uplatnenia zákona o konkurze a vyrovnaní vylúčili štátne rozpočtové organizácie, štátne príspevkové organizácie, obce a právnické osoby zriadené

zákonom. Tento zoznam subjektov, voči ktorým je uplatnenie zákona o konkurze a vyrovnaní vylúčené, napokon doplnil zákon č. 292/1996 Z. z. o štátne podniky alebo akciové spoločnosti uvedené v osobitnom zákone a o právnych nástupcov štátnych podnikov podľa osobitného zákona (poznámky k týmto ustanoveniam v tejto súvislosti odkazujú na § 2, 3 a 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 192/1995 Z. z. o zabezpečení záujmov štátu pri privatizácii strategicky dôležitých štátnych podnikov a akciových spoločností).

Z uvedeného vyplýva, že zákonodarca v rôznej podobe a v rôznom rozsahu priebežne obmedzoval „plné“ uplatňovanie zákona o konkurze a vyrovnaní na všetkých dlžníkov bez rozdielu, v dôsledku čoho ich veriteľom súčasne obmedzoval možnosť, aby sa uspokojenia svojich pohľadávok voči takýmto dlžníkom (úpadcom) domáhali prostredníctvom konkurzného konania pred súdom. V dôsledku uvedeného u veriteľov dochádzalo k obmedzeniu ich práva na súdnu ochranu, t. j. domáhať sa zákonom stanoveným postupom svojho práva (práva veriteľa k svojej finančnej pohľadávke) na súde prostredníctvom konkurzného konania voči zákonom stanoveným dlžníkom (úpadcom).

Ústavný súd v tejto súvislosti zistil, že nejde len o špecifikum slovenskej právnej úpravy, nakoľko väčší či menší počet subjektov vylúčených z uplatňovania konkurzných zákonov obsahujú aj vnútroštátne právne úpravy konkurzného konania napríklad USA, Veľkej Británie, Rakúska, Francúzska, Talianska.

Pre úplnosť treba dodať, že samotný navrhovateľ neuviedol žiadne osobitné dôvody, pre ktoré toto ustanovenie zákona nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Namietal len, že v dôsledku neho vzniká stav ústavou nepredvídaného (a preto aj nedovoleného) nerovnakého zákonného obmedzenia práva na súdnu ochranu, keďže toto „neplatí pre všetky prípady, ktoré spĺňajú stanovené podmienky, ale len na prípady, v ktorých sú osobitne chránené subjekty s výsadným postavením“. V dôsledku toho sa uvedené ustanovenie podľa jeho názoru dostalo do nesúladu s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ústavodarca nekoncepivoval ako absolútne právo (právo absolútnej povahy), z uplatňovania ktorého nie sú dovolené žiadne obmedzenia. Základná otázka, na ktorú bolo potrebné zodpovedať, bola tá, či obmedzenie práva veriteľov na súdnu ochranu podľa čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. možno považovať za súladné s Ústavou Slovenskej republiky a ak áno, za akých podmienok.

Vychádzajúc z účelu konkurzného konania (§ 1 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 2 zákona) zákon č. 328/1991 Zb. v znení neskorších predpisov ustanovením svojho § 67 ods. 3 vylučuje, aby majetok v tomto článku uvedených subjektov bol v konkurznom konaní speňažený a použitý na primeranú úhradu pohľadávok veriteľov. V uvedenom smere predstavuje § 67 ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní špecifickú zákonnú záruku „nedotknuteľnosti“ majetku dlžníkov v ňom uvedených, ktorú zákonodarca konštruoval tak, že pre prípad, keď sa tieto subjekty ocitli v postavení dlžníka, ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní sa na nich nevzťahujú. Národná rada Slovenskej republiky nutnosť takejto právnej úpravy zdôvodnila predovšetkým poukazom na povahu a účel, na ktorý majetok subjektov uvedených v § 67 ods. 3 slúži. Vo vyžiadanom stanovisku k návrhu skupiny poslancov Národná rada Slovenskej republiky o. i. uviedla, že: „Dôvodom takéhoto postupu predkladateľa bolo zabezpečenie fungovania organizácií, obcí a právnických osôb, ktoré zabezpečujú základné funkcie štátu“ a tiež: „nepripustenie zániku strategicky dôležitých štátnych podnikov a akciových spoločností s majetkovou účasťou štátu alebo Fondu národného majetku, ktoré sú taxatívne vypočítané v §§ 2 a 3 zákona č. 192/1995 Z. z.“.

Základom argumentácie odporcu bolo preto zvýraznenie „verejnoprospešného“ účelu, na ktorý majetok subjektov uvedených v § 67 ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní podľa jeho názoru slúži. Ak totiž takýto majetok slúži na zabezpečenie „fungovania štátnej správy a verejnoprávných inštitúcií“, resp. „zabezpečenie fungovania obcí a právnických osôb, ktoré zabezpečujú základné funkcie štátu“, zákon č. 328/1991 Zb. v znení neskorších predpisov vylučuje, aby majetok niektorého zo subjektov uvedených v § 67 ods. 3 bol v konkurznom konaní speňažený, t. j. predaný do rúk iného vlastníka, nakoľko jeho nový

vlastník by už prirodzene nemusel byť viazaný záväzkom využívať majetok na účely, na ktoré ho využíval predošlý vlastník. Analýza subjektov uvedených v § 67 ods. 3 ukazuje, že takýmto účelom nemusí slúžiť výlučne majetok vo vlastníctve štátu, ale aj vo vlastníctve obcí alebo určených právnických osôb.

Berúc do úvahy túto argumentáciu Národnej rady Slovenskej republiky ústavný súd predovšetkým zisťoval, či Ústava Slovenskej republiky pozná (rozoznáva) taký majetok, ktorý slúži potrebám verejného záujmu a v prípade, že tomu tak je, či opatrenia, ktorými sa zabezpečuje jeho využívanie pre potreby verejného záujmu, môžu slúžiť ako dôvod pre obmedzenie základných práv alebo slobôd fyzických alebo právnických osôb. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky k vyvlastneniu alebo nútenému obmedzeniu vlastníckeho práva možno siahnuť vtedy, ak je to „vo verejnom záujme“. Verejný záujem, t. j. využívanie majetku na „verejnoprospešné“ ciele je podľa uvedeného ustanovenia dôvodom pre obmedzenie vlastníckeho práva (ako jedného zo základných práv) prostredníctvom jeho vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia. Verejný záujem zákonodarca definuje dvojakým spôsobom. Raz je to prostredníctvom stavebného zákona (§ 108 ods. 2 písm. a) až n)), kedy uvádza, že ak sa takýto verejný záujem na vyvlastnení preukáže vo vyvlastňovacom konaní tak: „pozemky, stavby a práva k nim potrebné na uskutočnenie stavieb alebo opatrení vo verejnom záujme... možno vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám možno obmedziť...“. V tomto prípade závisí od takto zisteného rozsahu „verejného záujmu“, koľko a akých pozemkov, stavieb, prípadne práv k nim bude potrebné vyvlastniť alebo vlastnícke práva k nim obmedziť.

Druhý typ právnej úpravy predpokladá čl. 20 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky určujúci, že zákon konkrétne ustanoví, ktorý ďalší majetok, okrem majetku uvedeného v čl. 4 ústavy nevyhnutný na zabezpečovanie... verejného záujmu, môže byť iba vo vlastníctve štátu, obce alebo určených právnických osôb.

Verejný záujem (buď zistený vo vyvlastňovacom konaní alebo priamo deklarovaný zákonom) je podľa Ústavy Slovenskej republiky dôvodom pre obmedzenie základného práva vlastniť majetok podľa jej čl. 20 ods. 1. V rozsahu, v akom je verejný záujem

definovaný a v dobe, počas ktorej sa verejný záujem pri využívaní majetku uplatňuje, slúži ako ústavou predpokladaný dôvod obmedzenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa právneho názoru ústavného súdu môže byť využívanie majetku pre potreby verejného záujmu dôvodom na obmedzenie nielen vlastníckeho práva, ale aj tých ďalších základných práv alebo slobôd, uplatňovaním ktorých by takýto majetok prestal slúžiť (buď úplne alebo čiastočne) potrebám verejného záujmu. Ak je totiž verejný záujem ústavným dôvodom pre obmedzenie jedného zo základných práv (t. j. základné právo ako právo individuálneho subjektu sa „podrobilo“ celospoločenskému záujmu) v situácii, keď sa celospoločenský záujem uplatnil, nie je už možné, aby nad ním už „prevládol“ iný individuálny záujem predstavovaný uplatnením niektorého z ďalších základných práv alebo slobôd. Verejný záujem na využívaní majetku nemôže na jednej strane slúžiť ako dôvod pre obmedzenie základného práva vlastniť majetok, avšak a súčasne byť „podriadený“ ďalším základným právam alebo slobodám.

O rozsahu majetku určeného pre potreby verejného záujmu sa rozhoduje vo vyvlastňovacom konaní podľa stavebného zákona alebo o ňom rozhoduje zákonodarca. Takto určený rozsah majetku, ktorý bude slúžiť potrebám verejného záujmu, nemôže závisieť (byť podmienený) uplatňovaním takých základných práv alebo slobôd, v dôsledku ktorých by sa jeho rozsah mohol zmenšiť či dokonca určitý majetok celkom vylúčiť z užívania pre potreby verejného záujmu.

Aby k takejto situácii nedošlo, je zákonodarca, prípadne iný orgán štátu oprávnený prijímať také legislatívne či iné opatrenia, ktorými zabezpečí, aby majetok už slúžiaci potrebám verejného záujmu im zostal slúžiť aj naďalej, a to až do doby, pokiaľ verejný záujem nebude definovaný inak a iným spôsobom. Opatrenia (legislatívne alebo iné) na zabezpečenie využívania majetku pre potreby verejného záujmu môžu byť rôzne. Môže ísť napríklad o taký právny režim nakladania s týmto majetkom, ktorý samotný vylučuje, aby sa tento vôbec stal (mohol stať) súčasťou konkurznej podstaty dlžníka, prípadne o vydanie takého právneho predpisu, ktorým sa takýto majetok podľa čl. 20 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky ustanoví do výlučného vlastníctva štátu, obce alebo určenej právnickej osoby. Z uvedeného hľadiska ústavný súd jednak preskúmal, či existujúca právna úprava potvrdzuje, že ten majetok, ktorý majú v správe alebo vlastníctve subjekty uvedené v čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. slúži pre potreby verejného záujmu a tiež či zákonodarca prijal také opatrenia, ktorými by zabezpečil, aby takýto majetok nemohol byť podrobený konkurznému konaniu.

1. Navrhovateľ uviedol, že v nesúlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa ocitlo ustanovenie čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. v tej časti, v ktorej z uplatnenia zákona o konkurze a vyrovnaní vylučuje „štátne rozpočtové organizácie a štátne príspevkové organizácie“. Zákonné definície štátnych rozpočtových a štátnych príspevkových organizácií podáva zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení zákona č. 386/1996 Z. z., ktorý ich kvalifikuje ako „právnické osoby štátu alebo obce“ (§ 21 ods. 1 - rozpočtová organizácia, § 21 ods. 2 - príspevkové organizácie), ktoré sa zriaďujú: „na plnenie úloh štátu alebo obce, a to na plnenie ich základných verejných funkcií alebo na verejnoprospešné činnosti, ktoré sú na základe osobitného predpisu alebo rozhodnutia príslušných orgánov úplne alebo čiastočne financované zo štátneho rozpočtu alebo z rozpočtu obce“ (§ 22 ods. 1 zákona).

Štátne rozpočtové a štátne príspevkové organizácie spravujú hnutel'ný a nehnuteľný majetok štátu podľa príslušných ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení zákona č. 374/1996 Z. z. V § 1 ods. 1 písm. a) citovaného zákona sa uvádza, že správu majetku štátu vo vlastníctve Slovenskej republiky (majetok štátu) vo verejnoprospešnej a nepodnikateľskej sfére vykonávajú „štátne rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené zákonom alebo na základe zákona alebo rozhodnutím ústredného orgánu štátnej správy“. Pod správou majetku štátu zákon vo svojom § 3 ods. 1 rozumie: „...súhrn oprávnení a povinností k tej časti majetku štátu, ktorý mu štát zveril“, pričom: „Správca je oprávnený a povinný majetok štátu užívať na plnenie úloh v rámci predmetu činnosti alebo v súvislosti s ním, nakladať s ním podľa tohto zákona, udržiavať ho v riadnom stave, využívať všetky právne prostriedky na jeho ochranu a dbať,

aby nedošlo k jeho poškodeniu, strate, zneužitiu alebo zmenšeniu“ (§ 3 ods. 2 zákona o správe majetku štátu).

Z uvedeného je zrejmé, že majetok štátu v správe štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií je zákonom určený na využívanie na verejnoprospešné a nepodnikateľské úlohy (§ 1 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z.) a tiež v súlade s verejnoprospešnými činnosťami alebo verejnými funkciami, na výkon ktorých boli takéto organizácie zriadené a ktoré sú uvedené v ich zriaďovacích listinách (§ 20 ods. 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z.).

Jedna z garancií zabezpečenia využívania takéhoto majetku štátu pre potreby verejného záujmu, t. j. na verejnoprospešné a nepodnikateľské účely (a vo vzťahu k možnému uplatneniu zákona o konkurze a vyrovnaní voči nemu) spočíva v tom, že takýto majetok je určený len do správy štátnych rozpočtových a štátnych príspevkových organizácií. Keďže uvedené organizácie nemajú takýto majetok vo svojom vlastníctve, tento by sa podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o konkurze a vyrovnaní nemohol stať vôbec konkurznou podstatou dlžníka, ktorá by mohla byť speňažená v konkurznom konaní. Právny režim majetku štátu, ktorý je v správe štátnych rozpočtových a štátnych príspevkových organizácií preto vylučuje akékoľvek uplatňovanie zákona o konkurze a vyrovnaní voči jeho správcom.

Uvedenú skutočnosť vo svojom ústnom vystúpení pred ústavným súdom ostatne uznal aj samotný zástupca navrhovateľa, keď uviedol, že „všetky tieto organizácie, ktoré sú vymenované v § 67, môžu mať buď majetok štátu vo svojej správe alebo môžu mať svoj vlastný majetok. Súhlasím s tým, že nie je možné uplatniť konkurz na majetok štátu, ktorý majú tieto organizácie vo svojej správe a ochranu, ako sa štát môže brániť tomu, aby nedošlo napríklad k likvidácii nemocnice a iných významných organizácií, vidím v čl. 20 ods. 2 ústavy“.

K tomu, aby sa aj ten majetok štátu, ktorý majú v správe štátne rozpočtové a štátne príspevkové organizácie, mohol stať súčasťou konkurznej podstaty, by bola potrebná

predošlá zmena § 6 zákona o konkurze a vyrovnaní, ktorý vo svojom odseku 2 za súčasť konkurznej podstaty jednoznačne určuje len „majetok, ktorý patril dlžníkovi v deň vyhlásenia konkurzu a ktorý nadobudol počas konkurzu“. Navrhovateľ síce na jednej strane namietal nesúlad čl. I zákona č. 292/1996 Z. z. aj v časti vynímajúcej z jeho uplatňovania „štátne rozpočtové a štátne príspevkové organizácie“, avšak bez toho, že by súčasne namietali aj nesúlad § 6 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní s Ústavou Slovenskej republiky, ktorý stanovuje, že konkurznú podstatu môže tvoriť len majetok vo vlastníctve dlžníka.

Uvedené sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na ten majetok štátu, ktorý majú (môžu mať) v správe iné subjekty, akými sú napríklad verejnoprávne inštitúcie, ktoré na základe zákona spravujú majetok štátu, prípadne iné právnické osoby, ktoré na základe zákona spravujú majetok štátu (§ 1 ods. 1 písm. c) a d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov). V rozsahu, v ktorom majú tieto organizácie majetok štátu vo svojej správe, tento taktiež nie je „spôsobilý“ stať sa súčasťou konkurznej podstaty. Uvedené však prirodzene nie je na ujmu uplatňovania zákona o konkurze a vyrovnaní voči ich vlastnému majetku, pokiaľ takýto majetok nie je z pôsobenia zákona o konkurze a vyrovnaní vylúčený.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd preto nevyhovел návrhu navrhovateľa na vyslovenie nesúladu čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. v časti vylučujúcej z uplatňovania zákona o konkurze a vyrovnaní „štátne rozpočtové a štátne príspevkové organizácie“ s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Navrhovateľ ďalej namietal, že v nesúlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa ocitlo ustanovenie čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. aj v časti, ktorá z uplatnenia zákona o konkurze a vyrovnaní vylučuje „právnické osoby zriadené zákonom“. Ako príklady právnických osôb zriadených zákonom poznámka 6c k tomuto ustanoveniu uvádza Slovenskú televíziu zriadenú zákonom č. 254/1991 Zb. o Slovenskej televízii v znení neskorších predpisov a Sociálnu poisťovňu zriadenú zákonom č. 274/1994 Z. z. Okrem toho uvedená poznámka odkazuje aj na zákon č. 92/1991 Zb. o

podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov, hoci tento priamo nezriaďuje Fond národného majetku (tento bol zriadený podľa iného (osobitného) zákona, ktorým je zákon Slovenskej národnej rady č. 253/1991 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky vo veciach prevodov majetku štátu na iné osoby a o Fonde národného majetku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov). Pokiaľ ide o majetok štátu, ktorý majú tieto právnické osoby vo svojej správe, platí o ňom to, čo už bolo uvedené vyššie.

Právnické osoby zriadené zákonom majú však nielen v správe štátny majetok, ale vo vlastníctve svoj vlastný majetok (§ 34 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni, § 28 ods. 1 písm. a) zákona č. 92/1991 Zb. v znení neskorších predpisov). Tento majetok by preto mohol tvoriť súčasť konkurznej podstaty podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, takže v prípade splnenia ďalších podmienok zákona o konkurze a vyrovnaní nič nebráni tomu, aby sa aj voči právnickej osobe zriadenej zákonom uplatnil zákon o konkurze a vyrovnaní v plnom rozsahu. K obmedzeniu použitia zákona o konkurze a vyrovnaní voči vlastnému majetku právnickej osoby zriadenej zákonom by mohlo dôjsť vtedy, ak by zákonodarca v súlade s čl. 20 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky takýto majetok ustanovil do jej výlučného vlastníctva. V prípade takejto zákonnej úpravy by voči vlastnému majetku právnickej osoby zriadenej zákonom nebolo možné konkurzné konanie začať z dôvodu rešpektovania tej právnej úpravy, ktorá vylučuje akúkoľvek zmenu v osobe vlastníka takéhoto majetku. Vylúčenie z uplatňovania (podrobenia) majetku štátu alebo majetku iných subjektov takým konaniam, ktoré by mohli viesť k zmene v osobách ich výlučných vlastníkov ustanovených zákonom, potvrdzuje právna úprava Slovenskej republiky v iných oblastiach. Ustanovenie § 1 ods. 3 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších predpisov v tejto súvislosti uvádza, že: „Podmienky prevodu majetku štátu ustanovené týmto zákonom sa nevzťahujú na majetok, ktorý podľa ústavných alebo osobitných zákonov môže byť len vo vlastníctve štátu“. Aj § 134 Občianskeho zákonníka (Vydržanie) vo svojom odseku 2 (a vo vzťahu k veciam) uvádza, že: „Takto nemožno nadobudnúť vlastníctvo k veciam, ktoré nemôžu byť predmetom

vlastníctva alebo k veciam, ktoré môžu byť len vo vlastníctve štátu alebo zákonom určených právnických osôb“.

K obmedzeniu použitia zákona o konkurze a vyrovnaní voči vlastnému majetku právnickej osoby zriadenej zákonom by tiež mohlo dôjsť vtedy, ak by zákonodarca takýto majetok úplne alebo čiastočne vyňal buď z konkurznej podstaty alebo z uplatňovania konkurzného konania ako takého. Absencia takejto zákonnej úpravy však potvrdzuje, že neexistuje žiadna právna prekážka pre uplatňovanie zákona o konkurze a vyrovnaní voči právnickej osobe zriadenej zákonom, a to pokiaľ ide o jej vlastný majetok, nakoľko žiaden právny predpis takýto majetok z pôsobenia zákona o konkurze a vyrovnaní ani úplne a ani čiastočne nevyňal. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd preto rozhodol, že čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. vylučujúci z jeho uplatňovania „právnickú osobu zriadenú zákonom“ nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

V súvislosti s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky navrhovateľ namietal, že čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. sa dostal do nesúladu aj s čl. 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, nakoľko „obmedzenie práva na súdnu ochranu zakotvené zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. ...neplatí rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky, ale len pre prípady, v ktorých sú osobitne chránené subjekty s výsadným postavením“. Nakoľko ústavný súd už uviedol, že k obmedzeniu práva na súdnu ochranu u veriteľov by mohlo dôjsť len vo vzťahu k takému majetku právnických osôb zriadených zákonom, ktorý zákonodarca ustanovil do ich vlastníctva podľa čl. 20 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky alebo ho výslovne vylúčil z konkurzného konania a nakoľko v danom prípade o takýto majetok právnických osôb nešlo, uvedené ustanovenie zákona o konkurze a vyrovnaní sa dostalo do nesúladu aj s čl. 13 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, pretože zákonné obmedzenie základného práva neplatilo rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňali ustanovené podmienky.

D.

Navrhovateľ ďalej namietal, že v nesúlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa ocitlo ustanovenie čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. v časti, v ktorej sa z uplatnenia zákona o konkurze a vyrovnaní vylučujú „štátne podniky alebo akciové spoločnosti uvedené v osobitnom zákone“, pričom poznámka 6d k tomuto ustanoveniu odkazuje na § 2 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 192/1995 Z. z. o zabezpečení záujmov štátu pri privatizácii strategicky dôležitých štátnych podnikov a akciových spoločností, ako aj „právny nástupca štátneho podniku podľa osobitného zákona“ (§ 5 zákona č. 192/1995 Z. z.).

Ústavný súd Slovenskej republiky pri posudzovaní tejto časti návrhu zobral do úvahy tú skutočnosť, že zákonom č. 12/1998 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (a s účinnosťou od 1. februára 1998) sa § 67 ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov upravil tak, že z neho boli vyňaté štátne podniky alebo akciové spoločnosti uvedené v osobitnom zákone, ako aj právni nástupcovia štátnych podnikov podľa osobitného zákona. Platné ustanovenie § 67 ods. 3 zákona znie tak, že: „Ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú na dlžníka, ktorým je štátna rozpočtová organizácia, štátna príspevková organizácia,^{6a} obec^{6b} a právnická osoba zriadená zákonom^{6c}“. Z uvedeného vyplýva, že v dobe konania ústavného súdu o návrhu navrhovateľa už súčasť právneho poriadku netvorili tie ustanovenia § 67 ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, ktoré z jeho pôsobenia vynímali štátne podniky alebo akciové spoločnosti uvedené v osobitnom zákone, ako aj právnych nástupcov štátnych podnikov. Berúc do úvahy § 41a ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. v znení zákona č. 293/1995 Z. z. 25. februára 1998 ústavný súd procesným rozhodnutím o tejto časti návrhu konanie zastavil, nakoľko preskúmaný právny predpis stratil platnosť ešte pred vyhlásením nálezu ústavného súdu.

E.

V ďalšej časti svojho návrhu navrhovateľ uviedol, že čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. sa ocitol v nesúlade aj s čl. 55 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky. Keďže podľa názoru navrhovateľa sa hospodárstvo

Slovenskej republiky: „...zakladá na princípoch trhovej ekonomiky je štát povinný prijímať také zákony, ktoré rovnosť účastníkov hospodárskej súťaže potvrdzujú a upevňujú. To je podpora a ochrana hospodárskej súťaže v zákonodarnej činnosti štátu. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov však zvýšením ochrany vlastníctva štátu a vlastníctva ďalších osobitne chránených subjektov oproti vlastníctvu iných nechránených subjektov umožnil zneužívať vlastníctvo štátu a vlastníctvo osobitne vybraných a chránených vlastníkov na ujmu práv štátom osobitne nechránených vlastníkov, čím obmedzil slobodu hospodárskej súťaže. Možno povedať, že predmetná právna úprava pôsobí priamo proti ochrane a podpore slobodnej hospodárskej súťaže a je prejavom štátneho dirigizmu.“

Ako ústavný súd už uviedol vyššie, čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. sa nedotýka žiadnych prostriedkov zákonnej ochrany vlastníckeho práva žiadneho zo subjektov v ňom uvedených. V dôsledku uvedeného preto ani nemôže vytvárať podmienky na „zneužívanie vlastníctva štátu a ďalších osobitne chránených subjektov“. Nakoľko navrhovateľ nesúladiť tohoto ustanovenia zákona s čl. 55 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky videli práve v zákonnej možnosti zneužitia vlastníctva „privilegovaných“ subjektov a keďže uvedené ustanovenie zákona sa ich vlastníckeho práva (vlastníctva) vôbec nedotýka, nemohlo sa z tohoto dôvodu ani dostať do nesúladu s čl. 55 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nevyhovел návrhu navrhovateľa na vyslovenie nesúladu čl. I zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. s čl. 55 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky.

III.

Navrhovateľ v ďalšom namietal, že v rozpore s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa ocitol čl. II zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z., podľa ktorého: „Začaté konkurzné konanie voči dlžníkom uvedeným v § 67 ods. 3 súd zastaví, ak do nadobudnutia účinnosti tohto zákona nerozhodol o vyhlásení konkurzu“. V zdôvodnení tejto časti návrhu navrhovateľ argumentoval tým, že: „Podľa čl. 1 Ústavy je Slovenská republika

právnym štátom. Jedným zo základných atribútov právneho štátu je právna istota. Zastavenie už začatých konaní o konkurze podľa čl. II zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. zo 16. 10. 1996, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov ex offio, je zásahom do práva na súdnu ochranu so spätnou platnosťou a možno povedať, že je uzákonením právnej neistoty“.

Hoci v zdôvodnení tejto časti návrhu navrhovateľ namietal ako porušenie práva na súdnu ochranu, tak aj ústavnej zásady právnej istoty (ako imanentnej súčasť právneho štátu) napokon namietali nesúladiť čl. II zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. len s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Úvodom tejto časti odôvodnenia ústavný súd považoval za potrebné spresniť reálny rozsah praktického uplatnenia čl. II zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. Hoci uvedeným ustanovením zákonodarca súdom prikázal zastaviť začaté konkurzné konania voči všetkým dlžníkom uvedeným v § 67 ods. 3 zákona (za predpokladu, že do nadobudnutia jeho účinnosti, t. j. do 16. 10. 1996 sa nerozhodlo o vyhlásení konkurzu) bolo potrebné brať do úvahy tú skutočnosť, že už do uvedeného termínu (a na základe predchádzajúceho zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 374/1994 Z. z.) boli už z uplatňovania zákona o konkurze a vyrovnaní vylúčené štátne rozpočtové organizácie, štátne príspevkové organizácie, obce, ako aj právnické osoby zriadené zákonom. Vychádzajúc z uvedeného konkurzného konania sa preto mohlo začať len voči tým subjektom, ktoré zákonodarca v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 374/1994 Z. z. ešte nezaradil do novelizovaného § 67 ods. 3, t. j. voči štátnym podnikom alebo akciovým spoločnostiam uvedeným v osobitnom zákone a právnym nástupcom štátnych podnikov podľa osobitného zákona (zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 192/1995 Z. z. a konkrétne jeho § 2, 3 a 5). Túto skutočnosť výslovne potvrdzuje aj písomné vyjadrenie Národnej rady Slovenskej republiky k návrhu navrhovateľa, v ktorom sa uvádza, že: „Ustanovenie čl. II zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. slúži na ochranu strategicky dôležitých štátnych podnikov a akciových spoločností v prípadoch, ak proti týmto subjektom bol vyhlásený konkurz. Toto ustanovenie nemá vplyv na priebeh a ukončenie dohodovacieho konania a vyrovnacieho konania voči uvedeným strategicky dôležitým

štátnym podnikom a akciovým spoločnostiam“. Ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že všetky právne úpravy, ktoré menili a doplňovali zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 122/1993 Z. z., č. 159/1994 Z. z., ako aj zákon č. 374/1994 Z. z.), ktoré jednak zaviedli inštitút „výnimiek“ z jeho uplatňovania a postupne rozširovali počet tých subjektov, ktoré jeho uplatňovaniu nepodliehajú, dodržiavali pravidlo, podľa ktorého obmedzenie počtu tých subjektov, voči ktorým je možné uplatňovať zákon o konkurze a vyrovnaní, nastupovalo až odo dňa účinnosti príslušnej zákonnej úpravy a smerovalo vždy do budúcnosti (ex nunc). Žiadna z týchto zákonných zmien preto všeobecným súdom neukladala povinnosť zastaviť konkurzné konanie proti tomu dlžníkovi, voči ktorému (v okamihu podania konkurzného návrhu a podľa vtedy platnej právnej úpravy) bolo takýto návrh možné podať. Jedinú výnimku z tohoto pravidla predstavuje čl. II zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z., ktorý súdom ukladá povinnosť zastaviť konkurzné konanie proti tým dlžníkom, voči ktorým mohli veritelia podľa platnej právnej úpravy podať návrh na vyhlásenie konkurzu a voči ktorým títo veritelia návrh na vyhlásenie konkurzu aj uplatnili. Podľa názoru navrhovateľa sa čl. II zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. dostal do nesúladu s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky a osobitne so zásadou právnej istoty. Ústavný súd Slovenskej republiky už právnu istotu identifikoval ako nedielnú súčasť právneho štátu, keď v prípade PL. ÚS 36/95 uviedol, že: „K imanentným znakom právneho štátu neodmysliteľne patrí aj požiadavka (princíp) právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok, súčasťou ktorého je i zákaz spätného (retroaktívneho) pôsobenia právnych predpisov, resp. ich ustanovení“.

Je zrejmé, že v právnom štáte sú vzťahy medzi veriteľmi a dlžníkmi založené na očakávaní, že dlžníci si budú plniť svoje povinnosti a tiež, že štát bude túto zásadu podporovať a poskytovať veriteľom primeranú právnu ochranu, vrátane konkurzného konania pred súdmi. Ak sa preto veriteľ rozhodol voči dlžníkovi (úpadcovi) uplatniť pred súdom konkurzné konanie a ako hmotnoprávne, tak aj procesné predpisy mu v takomto uplatňovaní jeho nároku nebránili (umožňovali ho), právna istota, ktorú v takomto prípade mohol a bol oprávnený očakávať, spočívala v tom, aby o takomto návrhu všeobecný súd nielen konal, ale aj rozhodol. Hoci zákonodarca v čl. II zákona Národnej rady Slovenskej

republiky č. 292/1996 Z. z. priamo zákonom nezastavil konkurzné konania, ale povinnosť ich zastavenia uložil súdom (pokiaľ sa začali pred 16. októbrom 1996 a pokiaľ v nich ako dlžník vystupoval niektorý zo subjektov uvedených v § 67 ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní), týmto ustanovením zasiahol do princípu právnej istoty veriteľov v takom rozsahu a takej intenzite, že došlo k jeho nesúladu s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Z uvedených dôvodov ústavný súd vyhovel tej časti návrhu navrhovateľa, v ktorej požadoval vyslovenie nesúladu čl. II zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 292/1996 Z. z. s čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ak ústavný súd svojím rozhodnutím vysloví právny názor, že medzi právnymi predpismi uvedenými v čl. 125 ústavy je nesúlad, strácajú príslušné ustanovenia účinnosť. Orgány, ktoré tieto predpisy vydali, sú do šiestich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu povinné ich uviesť do súladu s ústavou, ústavnými zákonmi. Ak tak neurobia, také predpisy, ich časti alebo ustanovenia po šiestich mesiacoch od vyhlásenia rozhodnutia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky strácajú platnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

Vyhlásené v Košiciach 4. marca 1998